

DOHODKI IZ INOVACIJ, USTVARJENIH V DELOVNEM RAZMERJU

Pojasnilo DURS, št. 4210-251/2007, 31. 7. 2007

Zavezanec prosi za pojasnila glede izvajanja 3. točke drugega odstavka 37. člena Zakona o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 117/06), saj teh pojasnil še ni zasledil z upoštevanjem novega Zakona o izumih iz delovnega razmerja.

1. Če pogodba o zaposlitvi ni podlaga za izplačilo za tehnične izboljšave, koristne predloge in druge izboljšave ter za izplačilo za nove oblike teles, slike in risbe, kateri akt je zadostna podlaga za to.
2. Na kakšni osnovi lahko organ, ki odloča, ugotovi, ali gre v konkretnem primeru za dodatni dohodek, ki presega dogovorjeno plačilo za opravljeno delo iz delovnega razmerja po pogodbi o zaposlitvi. Ali je odgovor na to vprašanje razviden iz delovnega mesta in opisa delovnih nalog, ki za avtorja izhajajo iz njegove pogodbe o zaposlitvi, ali pa gre za prosti preudarek organa, ki odloča.
3. Sprašuje, kdaj je plačilo tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in drugih izboljšav ter izplačilo za nove oblike teles, slike in risbe osnova za plačilo prispevkov za socialno varnost, kako ravnati pri izplačilu posrednih in neposrednih službenih izumov.

Pojasnjujemo:

Na podlagi zadnje spremembe Zakona o izumih iz delovnega razmerja – ZPILDR – UPB1 (Uradni list RS, št. 15/07) je veljavnost tega zakona omejena le na izume, izvzeti pa so videzi izdelkov, tehnične izboljšave in druge inovacije. Razmerja med delavci in delodajalci glede videzov izdelkov* se zdaj urejajo po 101. členu Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah – ZASP – UPB3 (Uradni list RS, št. 16/07). Tehnične in druge izboljšave, ki tudi niso varovane s pravicami industrijske lastnine, pa so se z izvzetjem iz ZPILDR – UPB2 prenesle v delovnopravno zakonodajo. Razmerja med delodajalcem in delavcem glede tehničnih in drugih izboljšav, ustvarjenih v delovnem razmerju, se tako urejajo pogodbeno, na ravni kolektivnih pogodb (splošnih ali panožnih), pogodb o zaposlitvi ali drugih pogodb**.

Kot navedeno, se za urejanje razmerij med delavci in delodajalci glede videzov izdelkov, ki so predmet varstva modela, uporabi ureditev po ZASP – UPB3. Avtorsko pravo je v Sloveniji v pristojnosti Urada RS za intelektualno lastnino, ki deluje kot organ v sestavi Ministrstva za gospodarstvo. Tudi za urejanje razmerij med delavci in delodajalci glede tehničnih in drugih izboljšav se ne uporabijo več mehanizmi prava industrijske lastnine ampak se uporabijo mehanizmi delovnega prava, vprašanja glede pravic in obveznosti iz delovnega razmerja ter splošne delovne razmere pa so v pristojnosti Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Menimo, da sta omenjena organa pristojna za odgovore glede pravnih podlag za izplačilo prejemkov za inovacije v delovnem razmerju.

Pri **davčni obravnavi izplačil za inovacije iz delovnega razmerja** pa je treba upoštevati zlasti, da so tovrstna izplačila, ki so neposredno vezana na pravnoformalno delovno razmerje, obdavčena kot redna plača ali kot dodatno plačilo za opravljeno delo, ki se skladno s 3. členom Zakona o prispevkih za socialno varnost – ZPSV (Uradni list RS, št. 5/96, s sprem.) všteva tudi v osnovo za obračun in plačilo prispevkov.

V skladu z ZASP – UPB3, ZPILDR – UPB1 ali npr. panožno kolektivno pogodbo pa je mogoče, da je dohodek iz inovacije, ki je rezultat dela po pogodbi o zaposlitvi, še dodatno urejen z drugo pogodbo (npr. z avtorsko pogodbo, pogodbo med delodajalcem in delojemalcem ob prevzemu službenega izuma, pogodbo med delodajalcem in delojemalcem o določitvi nadomestila za tehnično izboljšavo). Tovrsten dohodek, katerega podlaga za izplačilo ni pogodba o zaposlitvi, temveč je to dodatni dohodek, ki presega dogovorjeno plačilo za opravljeno delo iz delovnega razmerja po pogodbi o

zaposlitvi, se obdavči kot dohodek iz delovnega razmerja po 3. točki drugega odstavka 37. člena ZDoh-2. Ker podlaga za izplačilo ni pogodba o zaposlitvi, se od dohodkov v tem primeru prispevki za socialno varnost ne obračunajo in ne plačajo.

** Po drugem odstavku 33. člena Zakona o industrijski lastnini – ZIL-1-UPB3 (Uradni list RS, št. 51/06) videz izdelka pomeni izgled celotnega izdelka ali njegovega dela, ki izhaja iz značilnosti zlasti linij, obrisov, barv, oblike, teksture oziroma materiala izdelka samega ali ornamentov na njem. Skladno s tretjim odstavkom istega člena pa izdelek pomeni industrijski ali obrtni izdelek, ki med drugim vključuje dele, ki so namenjeni za sestavo celotnega izdelka, embalažo, opremo, grafične simbole in tipografske znake, razen računalniških programov. Celoten izdelek pomeni izdelek, sestavljen iz več sestavnih delov, ki jih je mogoče zamenjati, tako da se izdelek lahko razstavi in ponovno sestavi.*

*** Povzeto po: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pravicah industrijske lastnine iz delovnega razmerja; EVA 2006 – 2111 – 0017 [URL: http://www.uil-sipo.si/uploads/media/predlog_ZPILDR_02-10-2006.pdf], 9. 7. 2007.*